

Dictàmens

**Dictamen del procés
participatiu sobre
la transformació de
l'Avinguda Diagonal**

5

© de l'edició: Ajuntament de Barcelona.

Consell de Ciutat

© de les fotografies: Eloi Bonjoch

Suport metodològic:

Carles Riera i Jordi Pascual, Fundació

Desenvolupament Comunitari

Disseny gràfic: Miquel Puig

Juny 2012

www.conselldeciutat.cat

Imprès en paper ecològic

ÍNDEX

04 **Dictamen de la 1ª Fase.
Marc del procés**

13 **Dictamen de la 2ª Fase.
Aportacions de continguts**

20 **Dictamen de la 3ª Fase.
Valoracions aportacions
butlletes i organització
del procés de consulta**

27 **Dictamen de la 4ª Fase.
Valoració final**

32 **Pla de Treball**

36 **Composició de la Comissió**

1. Dictamen de la 1ª Fase. Marc del procés

L'any 2008 el Consell de Ciutat de Barcelona adoptà un nou rol i unes noves funcions, així com nous procediments organitzatius i de treball, en el marc de la participació ciutadana en el govern de la ciutat i com a òrgan màxim de consulta i participació.

En aquest nou marc, el Consell de Ciutat consolidava el seu paper fonamental en l'impuls i la canalització de la participació ciutadana en els grans temes de la ciutat i en els grans processos de la seva transformació.

Per tal de donar compliment a aquesta responsabilitat, el Consell de Ciutat adoptà també un conjunt de metodologies i procediments per facilitar-ne les funcions d'impuls, de participació, de seguiment, d'interlocució i de governança en els temes de la seva agenda, i així garantir també el compromís del Govern municipal en relació amb les funcions, deliberacions i propostes del Consell.

El Govern municipal de la ciutat ha decidit impulsar un procés de transformació de l'avinguda Diagonal de Barcelona, com un dels principals projectes estratègics de millora de la ciutat per als propers anys. Coherentment amb la política de participació de la ciutat, el Govern municipal ha decidit, amb l'acord de tots els grups polítics, que la ciutadania sigui consultada i pugui participar activament en la definició d'alguns aspectes cabdals d'aquesta transformació.

També, conseqüentment amb el nou paper del Consell de Ciutat, abans esmentat, el Govern municipal ha proposat que el Consell sigui el màxim òrgan impulsor i regulador de la participació ciutadana en la definició del projecte de transformació de l'avinguda Diagonal. El Consell de Ciutat de Barcelona, partícip d'aquesta proposta, ha assumit aquest paper, conscient

de la importància d'aquest nou repte per a la ciutat i de l'oportunitat que representa per portar a la pràctica i consolidar les noves atribucions del Consell.

1.2 Del procediment

Formalment, el procés d'impuls i regulació de la participació ciutadana en el projecte de transformació de la Diagonal, així com del rol que hi juga el Consell de Ciutat, ha estat endegat mitjançant la Mesura de govern de l'Ajuntament de Barcelona de 26 setembre de 2008 per a la transformació de l'avinguda Diagonal i la posterior de 30 de gener de 2009 sobre el procés participatiu i la corresponent consulta ciutadana.

En aquestes mesures de govern s'estableixen els plantejaments bàsics del projecte de transformació de la Diagonal, de la participació ciutadana i del rol del Consell de Ciutat.

Fent seus aquests plantejaments, el Consell de Ciutat ha incorporat aquest tema a la seva agenda i, d'acord amb el seu nou marc procedimental, s'ha dotat de la metodologia, processos i instruments necessaris i escaients.

Aquest dispositiu es basa, principalment, en una comissió de treball delegada del Ple del Consell i en una metodologia que garanteix la doble funció que el Consell de Ciutat ha assumit en aquest tema: impulsar i validar la participació ciutadana, i ser, ell mateix, un dels actors participants.

D'acord amb aquesta metodologia i amb el pla de treball que se n'ha derivat, el primer objectiu del Consell ha estat conèixer i validar la proposta participativa feta pel Govern municipal.

El procediment seguit per assolir aquest primer objectiu ha comportat que tinguin lloc tres sessions de la comissió amb tres qüestions principals, respectivament, en la seva agenda: constitució de la comissió, presentació general dels projectes de la transformació de la Diagonal i de la participació ciutadana, i presentació de la metodologia de la mateixa comissió, en la primera sessió; aprovació d'aquesta metodologia i presentació dels aspectes urbanístics de la transformació de la Diagonal, en la segona sessió, i presentació i validació de la proposta per a la participació ciutadana, inclosa la Mesura de govern, en la tercera sessió. Posteriorment, els resultats i les conclusions d'aquest procés es presenten en el contingut i forma d'aquest dictamen, elaborat per la Secretaria del Consell, per aprovar-lo, si escau, en el Ple del Consell de Ciutat de Barcelona.

1.3 Dels continguts principals i qüestions plantejades

En primer lloc, cal remarcar la importància de la temàtica tractada, tant per la seva transcendència urbanística a escala de tota la ciutat, com per la magnitud del repte participatiu. Aquests dos aspectes atorguen a aquest projecte un alt valor estratègic i un factor d'oportunitat molt rellevant per al desenvolupament de la participació ciutadana i de la governança a Barcelona.

El Consell de Ciutat participa plenament d'aquesta visió i assumeix el repte amb responsabilitat i satisfacció, conscient que pot aportar valor al procés i que aquesta és una oportunitat important per consolidar, en la pràctica, el seu nou paper en el govern de la ciutat. En segon lloc, al Consell de Ciutat li interessa la metodologia proposada per a la participació ciutadana, la seva pròpia intervenció en el procés, sobretot la qüestió

de la suficiència i el rigor en el marc de decisió del projecte, i la informació lliurada a la ciutadania per tal que aquesta pugui participar amb coneixement de causa, amb la informació i amb les garanties adequades. La qüestió dels ritmes del procés ha significat una preocupació secundària, però digna de ser esmentada.

Pel que fa a aquesta darrera qüestió dels ritmes, el Consell de Ciutat recomana al Govern municipal, i se'n coresponsabilitza, vetllar per l'assoliment d'aquest repte i facilitar-lo, que l'agenda, el calendari i els ritmes del procés participatiu siguin adequats, suficients, assolibles i contingents al calendari de decisions i actuacions, de manera que hom garanteixi que el procés participatiu sigui sostenible i eficaç.

Pel que fa a la inquietud sobre l'adequació de la informació que es lliuri a la ciutadania, el Consell adverteix que es tracta d'una qüestió que requereix una atenció molt acurada per part del Govern municipal, ja que es tracta d'un projecte molt complex, amb abast i límits encara imprecisos i amb molta terminologia tècnica. El Consell de Ciutat ha de fer un seguiment acurat de la informació lliurada a la ciutadania i es compromet a col·laborar en la seva idoneïtat.

L'atenció a la qüestió del marc de decisió del projecte és considerada per aquest Consell com un element clau per a la qualitat i eficàcia del projecte participatiu.

Efectivament, tal com ja s'ha fet en el marc del Consell de Ciutat, caldrà ser explícits davant la ciutadania quant a l'abast i als límits del procés participatiu, tant pel que fa a la temàtica sotmesa a debat públic i a consulta ciutadana, com pel que fa al grau de compromís del Govern de la ciutat amb els resultats del procés participatiu.

La solució adequada a aquestes qüestions garantirà en bona mesura tant l'èxit d'aquest projecte com les condicions d'èxit de futures iniciatives participatives.

El Consell de Ciutat ha de vetllar especialment per la solució adequada d'aquests reptes i es compromet, coresponsablement, a contribuir-hi amb tots els mitjans al seu abast.

1.4 Conclusions

El Consell de Ciutat de Barcelona valora positivament la iniciativa de promoure un gran procés participatiu en relació amb el projecte de transformació de l'avinguda Diagonal. Aquesta dimensió participativa aportarà valor a tota decisió i actuació que hom emprengui en relació amb aquest projecte.

Aquest procés participatiu serà també una gran oportunitat per prosperar en les polítiques de participació ciutadana de Barcelona i en els processos de governança a la ciutat. Sens dubte, aquest procés contribuirà a una ciutadania més informada, més formada i més coresponsable i a una democràcia més avançada, tots ells factors fonamentals per construir la Barcelona del futur.

El Consell de Ciutat és conscient del gran repte que per a ell suposa aquest projecte, i que és una oportunitat per reforçar i consolidar el seu nou paper en la ciutat. En conseqüència, es compromet a implicar-se en l'èxit d'aquesta fita amb tots els seus recursos i amb il·lusió. El Consell de Ciutat de Barcelona es dona per ben informat pel que fa a l'abast i als límits del procés participatiu, en els termes següents: la transformació de la Diagonal és una decisió ja presa per l'Ajuntament de Barcelona,

amb la finalitat de fer-ne una millora global, basada en el fet de potenciar el seu caràcter de zona de vianants, reduir-hi el transport privat i augmentar-hi el transport públic. D'altra banda, l'Ajuntament basarà el procés participatiu en les cinc fases expressades en la Mesura de govern debatuda al Ple del Consell Municipal de 30 de gener de 2009; tindrà una fase de recollida d'idees i propostes i finalitzarà el procés amb una consulta ciutadana. Serà el Govern municipal de la ciutat qui, incorporant les principals orientacions del procés participatiu, donarà suport al projecte guanyador de la consulta ciutadana, convertint-lo en el projecte definitiu per a la transformació de l'avinguda Diagonal de Barcelona.

El Consell recomana que s'informi la ciutadania d'aquest marc de participació amb la màxima claredat i transparència, com a condició bàsica per a un bon inici i posterior desenvolupament del procés participatiu.

El Consell de Ciutat també recomana que la informació i formació donades a la ciutadania siguin en tot moment escaients i suficients. La complexitat d'aquesta qüestió requerirà una atenció especial, així com que el Consell sigui informat amb antelació per poder validar la informació que després es faci pública.

El Consell també considera que caldrà tenir molta cura de les devolucions del procés participatiu que l'Ajuntament faci a la ciutadania, tant a escala individualitzada com pública i col·lectiva.

Finalment, el Consell també recomana que l'agenda, el calendari i els ritmes del procés participatiu siguin acurats, viables i també prèviament validats per la seva Comissió de Treball.

Pel que fa a qüestions que el Consell proposa que siguin incorporades o reforçades en el projecte participatiu, cal assenyalar: la necessitat de tenir una cura especial en l'accessibilitat total de tots els processos, instruments i àmbits de la participació, per tal de garantir que cap persona en pugui resultar exclosa. També prestar una atenció acurada als impactes i reptes del projecte i del procés pel que fa al comerç. S'indica que les dimensions del medi ambient, la mobilitat, el desenvolupament econòmic i els usos relacionals, podrien ser bons eixos estructuradors del debat públic.

El Consell de Ciutat de Barcelona valida i aprova, amb les esmenes que han estat incorporades fruit del debat en la Comissió, la metodologia proposada per a la seva pròpia intervenció en el procés, així com la primera fase del projecte del procés participatiu, relativa a la informació i a la comunicació. Considera que les dues mesures de govern presentades al Ple del Consell Municipal de setembre de 2008 i gener de 2009 emmarquen tot el procés participatiu i les dóna per validades i assumides. Les fases següents proposades, així com els instruments presentats, són admeses com a base vàlida per al debat, però requeriran noves deliberacions i futures validacions.

La pàgina web tindrà tota la informació disponible en cada moment del procés participatiu. La informació relacionada amb les fases posteriors es limitarà als continguts de la Mesura de govern, fins que les fases posteriors del procés participatiu siguin validades pel Consell.

El Consell de Ciutat de Barcelona fa una crida a tota la ciutadania, al Govern municipal, a tots els grups polítics de la ciutat, al conjunt dels agents socials, al teixit associatiu i a totes les institucions i instàncies relacionades amb la ciutat de Barcelona, a implicar-se

activament en aquest procés participatiu i a convertir-lo en una fita de la participació, de la democràcia i del bon govern a la nostra ciutat.

El Consell de Ciutat de Barcelona assumeix plenament el repte que implica la seva funció cabdal en aquesta iniciativa i es compromet a donar-hi resposta amb responsabilitat, rigor i eficàcia.

Barcelona, 24 de març de 2009

2. Dictamen de la 2ª Fase. Aportacions de continguts

FASE D'APORTACIONS CIUTADANES.

APORTACIONS DEL CONSELL AL DEBAT SOBRE LA TRANSFORMACIÓ DE LA DIAGONAL

En aquesta etapa del procés participatiu per a la transformació de l'avinguda Diagonal de Barcelona, el Consell de Ciutat, d'acord amb les seves responsabilitats i funcions en aquesta iniciativa i mitjançant la Comissió creada per a l'acompliment d'aquesta tasca, ha realitzat un seguiment de la qualitat i idoneïtat de la metodologia i procediments emprats, alhora que ha estat un dels actors socials implicats en l'aportació d'idees per a la transformació de la Diagonal.

2.1 Sobre el procés participatiu en la fase d'informació i d'inici de la recollida d'aportacions ciutadanes

El Consell de Ciutat ha dut a terme un seguiment acurat del disseny, planejament i execució de les iniciatives d'informació i promoció per a la participació ciutadana en la fase de recollida d'aportacions per a la transformació de la Diagonal

El Consell subratlla la rellevància de la comunicació amb la ciutadania com a aspecte fonamental per a l'èxit d'aquesta segona fase d'aportacions ciutadanes.

La Comissió valora positivament la tasca realitzada per l'Ajuntament de Barcelona a l'hora d'informar la ciutadania sobre el procés de transformació de l'avinguda Diagonal. En particular, reconeix l'esforç de l'oficina tècnica del projecte en les múltiples sessions informatives realitzades per informar acuradament la ciutadania.

Ara bé, a vegades s'ha observat que la informació presentada a la ciutadania –especialment, a través de rodes i comunicats de premsa– no ha estat presentada amb prou temps a la Comissió del Consell per a la seva adequada validació i assumpció. En aquest mateix sentit, s'insta a l'Oficina Tècnica que mantingui el contacte amb la Comissió per visibilitzar públicament la implicació del Consell en el seguiment, promoció i validació del procés participatiu.

La comissió ha fet un èmfasi especial en els criteris d'accessibilitat i claredat comunicativa a l'hora de validar la documentació i els instruments emprats per obtenir les aportacions ciutadanes al procés de transformació de la Diagonal. Així, va sotmetre la butlleta (principal eina de recollida d'aportacions utilitzada en aquesta fase) a una prova de validació, que va suposar fer tot un seguit d'esmenes al contingut i a la forma, per tal de fer-la el màxim de comprensible i de fàcil resposta a la ciutadania, incidint sobre aspectes de presentació i encapçalament, així com sobre la formulació d'algunes preguntes.

En totes aquestes aportacions la voluntat del Consell sempre ha estat contribuir a informar correctament la ciutadania de l'objecte, l'abast i la capacitat de decisió que implica el procés participatiu.

D'altra banda, els membres de la Comissió han instat els responsables encarregats de dur a terme la projecció pública del procés participatiu, i, en especial, l'oficina tècnica del procés participatiu per a la transformació de la Diagonal, a augmentar la intensitat de la campanya informativa que ha d'acompanyar aquesta segona fase d'imaginar el futur passeig. Després de constatar que, a l'inici d'aquesta fase, l'expectació creada en la ciutadania no és encara la idònia, el Consell insta a fer un esforç suplementari de difusió i explicació del procés participatiu.

En particular, s'insisteix en la necessitat que els mitjans de comunicació municipals actuïn com a altaveus del procés, i, en particular, es fa esment de la implicació de Barcelona Televisió (BTV). Així mateix, es recomana que s'ampliïn els punts de recollida de la butlleta, en espais freqüentats i vitals, com ara els mercats i els punts d'informació juvenils.

El Consell insisteix en la necessitat de ser informat amb anticipació suficient de totes les iniciatives i instruments en relació amb el procés participatiu sobre la transformació de la Diagonal. Aquesta és una condició necessària per tal que el Consell pugui dur a terme la seva missió de seguiment i validació de la qualitat del procés participatiu.

El Consell valora molt positivament que hagin estat incorporades les seves propostes de millora de la butlleta per a les aportacions ciutadanes i considera que aquest és un exemple de bones pràctiques que palesa la tasca constructiva del Consell de Ciutat en aquest procés, la consideració de la qual és objecte per part de l'Ajuntament, i la millora de la qualitat de les actuacions que es deriva d'una bona coordinació entre tots els actors implicats.

22 de juny de 2009

2.2 ANNEXOS

Aportacions del Consell al debat ciutadà sobre el procés de transformació de l'avinguda Diagonal

Les aportacions que els membres de la Comissió de Treball per a la Transformació Urbanística de l'Avinguda Diagonal, del Consell de Ciutat, han fet al contingut del projecte es van produir en els debats de les sessions de la Comissió del 14 de maig i del 4 de juny.

Sintetitzem els resultats d'aquestes aportacions, agrupant-les en tres apartats: aportacions en què hi ha hagut una gran coincidència, aportacions en què ha predominat la diversitat d'opinions i, finalment, altres propostes complementàries que no han estat objecte de debat i que, en conseqüència, no han concentrat controvèrsia ni consens.

A. Punts de coincidència

En primer lloc, cal destacar que hi ha un grau d'acord molt alt i força compartit en la idea de remodelar el tram central de l'avinguda Diagonal.

En general, es considera una oportunitat per avançar vers un model de mobilitat més humà, és a dir, sostenible, segur, accessible, equitatiu i eficaç, en la línia del Pacte per la mobilitat; així com per recuperar la funció de nexa d'unió entre els barris limítrofs (sobretot, entre els del nord i els del sud de la Diagonal).

Aquest consens general es tradueix en un alt nivell d'acord respecte a una sèrie d'elements que proposa la butlleta:

- Garantir la mobilitat per a tothom.
- Més transport públic.
- Reducció transport privat.
- Ampliar mobiliari urbà.
- Punts subterranis de recollida de deixalles.
- Manteniment o ampliació de l'arbrat.
- Espai de passeig.
- Implantació del tramvia.
- Millora de la xarxa d'autobusos.
- Potenciació del comerç.
- Dotació de més espais verds.

- Carril bici apartat de vianants i vehicles, i potenciació del seu ús.
- Disminuir la distància entre voreres.
- Preferència per les voreres laterals –més que no pas pels espais centrals– com a espai de passeig.

B. Punts amb diversitat d'opinions

En general, hi ha hagut poques qüestions que han suscitat controvèrsia. Són les següents:

- Usos dels triangles adjacents a la Diagonal. Hi ha hagut divisió d'opinions sobre la conveniència de fer-hi zones d'estar i àrees infantils.
- Creació d'un espai per al transport públic separat d'altres circulacions.

C. Altres aportacions complementàries

Hom ha recollit també propostes diverses i orientatives que han estat recollides sense debat:

1. Creació d'una xarxa global d'autobús (xarxa ortogonal), a partir de la idea d'intermodalitat.
2. Tenir en compte el trànsit en moto, que suposa el 25% del trànsit global. D'una banda, es diu que cal pensar en els aparcaments per a motos, però, de l'altra, també es deixa clar que no ha de ser sobre les voreres.
3. La consideració de les necessitats del comerç. Sobretot pel que fa a espais i sistemes de càrrega i descàrrega (microplataformes logístiques) i d'aparcament.

4. Pla de redistribució del trànsit que deixarà de passar per la Diagonal.
5. Incorporar als semàfors de vianants un comptador de segons (augmentaria la comoditat per creuar un carrer de les dimensions de la Diagonal).
6. Adequar carrils laterals estrets per facilitar els serveis als edificis i comerços.
7. Reserva d'aparcaments (sense matrícula) per a persones amb mobilitat reduïda.
8. Preveure la diversitat de tipus de vehicles rodats: parades regulades per al taxi, bus discrecional, Bicing, Carsharing, parades de la xarxa ortogonal de bus.

Aquestes aportacions, un cop se n'ha informat el Ple del Consell de Ciutat, seran traslladades a l'oficina tècnica de la transformació de la Diagonal per incloure-les en les aportacions ciutadanes al projecte.

22 de juny de 2009

3. Dictamen de la 3ª Fase. Valoracions aportacions butlletes i organització del procés de consulta

D'acord amb el nou rol i funcions adoptats pel Consell de Ciutat de Barcelona a partir de l'any 2008, que consisteix en noves i majors responsabilitats i competències en la promoció i en la validació de la participació ciutadana i de la governança a la ciutat, el Consell ha assumit l'impuls i l'avaluació del procés participatiu sobre la transformació de l'avinguda Diagonal de Barcelona.

En el desenvolupament d'aquesta responsabilitat el Consell de Ciutat està realitzant tres tipus d'aportacions: participar en el disseny i promoció del procés participatiu, aportar-hi propostes i vetllar per la qualitat i l'èxit de la iniciativa.

Fins avui, hom pot subratllar les aportacions següents del Consell de Ciutat al procés participatiu per a la transformació de l'avinguda Diagonal:

1. El Consell comparteix i aprova la proposta del Govern municipal sobre la transformació de l'avinguda Diagonal, basada en l'augment i la millora del transport públic, la reducció del transport privat, l'augment, la millora i l'accessibilitat dels usos per a vianants i la millora pel que fa al medi ambient. El Consell considera que aquesta transformació pot ser un progrés no només per a la Diagonal, sinó per al conjunt de la ciutat.
2. El Consell també considera que la participació ciutadana associada a aquest projecte és una gran oportunitat per a la seva excel·lència, així com per establir una referència de bones pràctiques per a la participació ciutadana en la ciutat de Barcelona.
3. El Consell ha tingut molta cura de garantir que la metodologia i el procediment per a la participació ciutadana siguin escaients, de qualitat, transparents i amb totes les garanties. El Consell de Ciutat ha validat

la metodologia i el procediment per a la participació proposats pel Govern municipal, fent-hi aportacions i modificacions que els han enriquit, en un bon clima de diàleg tècnic i polític. En aquest marc, el Consell ha focalitzat les seves aportacions a garantir la qualitat dels processos d'informació, consulta i devolució.

4. El Consell de Ciutat ha prestat també una atenció especial al procés de recollida de les propostes ciutadanes, a la seva acurada anàlisi i resposta, així com a la seva incorporació als diversos escenaris de transformació de la Diagonal proposats pel Govern municipal i que hauran de ser sotmesos a consulta ciutadana.

Pel que fa a aquest procés, el Consell de Ciutat ha plantejat al Govern de la ciutat les qüestions següents:

Tenir cura de respondre als ciutadans i ciutadanes que han contestat el qüestionari, i informar el Consell de Ciutat de la resposta donada, així com a l'opinió pública.

Informar acuradament el Consell de Ciutat dels resultats de l'explotació i anàlisi de les butlletes.

Explicar com l'oficina tècnica incorpora els resultats de la butlleta a l'elaboració dels projectes.

Argumentar la relació i coherència entre els resultats de la butlleta i els projectes elaborats. I en cas de divergències significatives argumentar-ne els motius.

Totes aquestes qüestions han rebut, tot i que no sempre en els terminis idonis, una resposta adequada.

5. Actualment, el Consell de Ciutat centra la seva activitat a garantir que s'informi adequadament la ciutat dels

projectes que seran sotmesos a consulta ciutadana; així mateix, se centra en la qualitat de la consulta i que aquesta, efectivament, s'ajusti a les Normes de participació ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona.

Pel que fa a aquesta darrera activitat, focalitzada en la consulta, el Consell de Ciutat fa constar la seva preocupació pel fet que, en ple desenvolupament del procés participatiu, els grups polítics del consistori hagin acordat modificar les regles del joc, i hagin introduït una tercera opció en els termes de la consulta ciutadana. Aquest fet, que no correspon al que hom considera bones pràctiques en un procés participatiu, ha generat no poc debat en el si de la Comissió del Consell, i s'ha arribat, finalment, a l'acord d'acceptar la proposta dels grups polítics, per tal de garantir el consens necessari en el plantejament i l'impuls d'una iniciativa de participació ciutadana tan important per a la nostra ciutat.

Amb tot, el Consell de Ciutat entén que la tercera opció en la consulta sobre la Diagonal ha de ser interpretada com la disconformitat amb els dos projectes de reforma plantejats pel Govern de la ciutat i no com la negativa a la transformació de la Diagonal en els termes proposats per acord de tots els grups polítics municipals en el Ple municipal i amb el suport d'aquest Consell, en la línia d'augmentar-hi el transport públic, reduir-ne el privat, millorar-ne la qualitat mediambiental i augmentar-hi els usos de vianants. Altrament, implicaria un canvi d'enfocament, diferent de l'adoptat inicialment pel mateix consistori i per aquest mateix Consell, improcedent en aquest moment del procés participatiu i incoherent amb els orígens i raons d'aquesta iniciativa.

Pel que fa a la metodologia de la consulta, el Consell de Ciutat vol remarcar alguns aspectes fonamentals per al seu èxit i bon desenvolupament:

Els dos projectes presentats a consulta cal que siguin clarament diferenciats. La seva presentació cal que sigui suficient, clara, comprensible i pedagògica, i explicar-ne els efectes i impactes, tant a la Diagonal, com a l'Eixample i a la resta de la ciutat. Principalment, pel que fa al transport públic i al privat, a curt, mitjà i llarg termini.

Els dos projectes han de ser diferents, viables i sostenibles, tant a escala temporal com pressupostària, i cal que siguin coherents amb els objectius de la transformació de la Diagonal pel que fa a la millora de la mobilitat, la millora mediambiental i l'augment dels usos de vianants.

La informació pública relacionada amb la consulta cal que sigui clara i suficient en tots els aspectes abans esmentats. La campanya ha de ser rigorosa i disposar dels mitjans i recursos necessaris per arribar a tota la ciutadania; per això, ha de facilitar la informació, la mobilització ciutadana, el debat públic i la participació.

En aquesta línia, el Consell, tot i comprendre la complexitat i dificultats d'un repte com aquest, no deixa d'insistir en la necessitat que la informació que aquest Consell ha de rebre al llarg del procés arribi amb antelació suficient i amb el contingut i forma escaients i sempre abans de la seva divulgació pública, per tal que el Consell de Ciutat pugui assolir plenament els seus objectius i compromisos amb aquesta iniciativa tan important per a Barcelona.

La transformació de la Diagonal, una experiència de democràcia directa amb la primera consulta ciutadana per mitjans electrònics a Barcelona, mereix aquest esforç i aquest rigor, amb els quals el Consell de Ciutat està compromès i coresponsabilitzat.

El Consell ha rebut una primera presentació de les dues propostes de transformació que el Govern municipal vol sotmetre a consulta. Malgrat el grau d'informació preliminar amb què han estat presentades i assumint que els projectes requereixen un procés de reflexió tècnica i de noves concrecions i solucions pràctiques, espera que aquestes es resolguin a la fase executiva del projecte guanyador.

El Consell de Ciutat entén que ambdós projectes responen als criteris de qualitat abans esmentats; responen acuradament a les aportacions ciutadanes majoritàries recollides a la primera fase del procés, tant pel que fa a les coincidències com a les diferències; i són suficientment diferenciats per ser sotmesos a la consulta ciutadana.

Amb tot, el Consell considera que, amb vista a la consulta i a la campanya que ha de precedir-la, aquests dos projectes requereixen encara una explicació i reflexió tècnica millors, tant pel que fa a la definició, com pel que fa als efectes, impactes i costos d'oportunitat, especialment en relació amb els beneficis en la mobilitat, no només en l'àmbit de la Diagonal, sinó també de l'Eixample i del conjunt de la ciutat, considerant l'articulació i les sinergies entre tramvia, RetBus i L9. Aquest argumentari caldrà que estigui disponible a curt termini, per tal de garantir una consulta efectiva i de qualitat.

En conseqüència, el Consell de Ciutat de Barcelona valida els dos projectes, A i B, proposats per l'Ajuntament de Barcelona per a la consulta ciutadana sobre la transformació de l'avinguda Diagonal, que es durà a terme del 10 al 16 de maig d'enguany, i dóna plenament suport a la seva convocatòria i realització, animant la ciutadania a la participació, el teixit associatiu de la ciutat a la seva promoció, i els grups polítics municipals al ple compromís en el seu èxit.

6. En aquest sentit, el Consell de Ciutat seguirà col·laborant amb el Govern de la ciutat i amb tot el teixit social de Barcelona per tal de promoure la mobilització social per a aquesta iniciativa, per al seu bon funcionament i perquè esdevingui un exemple de bones pràctiques en la participació i en la governança de la ciutat.

Barcelona, 25 de març de 2010

4. Dictamen de la 4ª Fase. Valoració final

El Consell de Ciutat, en exercici de les seves funcions i competències, ha participat en l'impuls d'aquest procés i ha vetllat pel seu correcte desenvolupament, amb una tasca continuada de seguiment i avaluació, indicant-ne els punts febles i proposant en tot moment correccions i millores.

Si bé diverses d'aquestes indicacions han estat tingudes en compte pels responsables municipals del projecte, d'altres no han estat incorporades al procés o bé ho han estat de manera insuficient. Entre aquestes darreres hem de destacar: la manca d'informació tècnica i econòmica suficient relacionada amb els dos projectes de transformació proposats, tant pel que fa a l'execució com als impactes, especialment pel que fa a la mobilitat; la manca d'informació i argumentacions relacionades amb l'opció C, així com sobre el risc de politització del procés –fins al punt de donar-li un caire plebiscitari– i sobre els perills i la inconveniència dels quals el Consell ja havia advertit abastament.

Tanmateix, dos fets no previstos pel Consell s'han afegit als aspectes negatius de l'experiència: els errors i mancances, inadmissibles, en la gestió informàtica de les votacions, i la despesa excessiva i desproporcionada de la campanya.

Aquestes deficiències, sobre les quals el Consell no ha assolit la incidència que correspondria al seu rol, han contribuït, conjuntament amb altres factors relacionats amb l'actual conjuntura econòmica, social i política, al fet que la iniciativa de la consulta no hagi tingut èxit. En aquest punt, el Consell de Ciutat vol subratllar, però, d'una manera especial els efectes perversos que han tingut sobre la consulta la politització del procés, els impactes mediàtics d'aquesta, així com l'excessiu protagonisme del Govern municipal. El fet, però, que l'experiència no hagi estat reeixida no pot ser atribuït principalment al resultat, sinó, sobretot, al

procés. La gran majoria dels ciutadans i ciutadanes que han volgut participar ho han fet votant per l'opció C. Aquest resultat és inqüestionable i no és indicatiu de cap fracàs. La baixa participació (tot i no ser menyspreable el 12,17% aconseguit), atribuïble a dèficits de la campanya, a errors d'enfocament de la consulta, a la seva politització i a factors conjunturals, és un resultat que denota múltiples febleses en la iniciativa, però que de cap manera pot posar en qüestió la conveniència d'experiències d'aquesta índole en el camí de construir una ciutat amb més qualitat democràtica. Resultaria també impropï posar en qüestió aquells i aquelles que han optat per no participar-hi, que són també una veu a tenir molt en compte sobre la percepció, la comprensió i la prioritat amb què la majoria de la ciutadania ha rebut aquest projecte.

Cal també tenir en compte que l'Ajuntament de Barcelona i la mateixa ciutat han patit un cert desprestigi pel que fa al bon govern, que requereix, amb urgència, una reflexió, un compromís i unes accions per part de tots els actors municipals, per tal de recuperar al més aviat possible el reconeixement que Barcelona mereix.

Ara és l'hora d'assumir responsabilitats polítiques i tècniques, aprendre de l'experiència i millorar amb vista a l'encert, l'orientació, l'oportunitat i la gestió de futures iniciatives de democràcia directa a Barcelona, que, com la de la Diagonal, contribuïran a la nostra maduresa i qualitat participativa.

El Consell de Ciutat, com no podria ser altrament, no pot restar aliè a aquest moment de reflexió profunda, probablement en el sentit d'haver d'exercir el seu rol i competències encara amb més zel i exigència, no només pel que fa al desenvolupament dels processos participatius, sinó també pel que fa a l'enfocament inicial, els objectius,

l'agenda, la temporalitat i ritmes, i les garanties. El Consell de Ciutat, en correspondència, espera també que les seves aportacions es prenguin en un futur en més consideració.

En aquest sentit, el Consell de Ciutat vol remarcar, sense que això suposi defugir les seves responsabilitats, que en el procés de la consulta sobre la transformació de la Diagonal no ha disposat de plena capacitat per exercir les seves funcions.

Efectivament, en el moment en què s'inclou l'opció C a la consulta i el procés entra en la fase de politització pública, els partits polítics prenen un excés de protagonisme, i el Consell veu molt minvada la seva autoritat per supervisar els esdeveniments posteriors, especialment pel que fa a la campanya de comunicació, així com per fer visibles les seves posicions. Les reflexions, doncs, sobre la consulta de la Diagonal hauran d'incloure, necessàriament, la qüestió de com reforçar el valor, la legitimitat, l'autoritat i la visibilitat del mateix Consell de Ciutat.

Anticipant ja algunes conclusions d'aquesta reflexió, caldrà que l'Ajuntament de Barcelona es comprometi de manera més ferma i efectiva amb el respecte per la participació de la ciutadania i del mateix Consell en els afers de la ciutat. En el mateix sentit, el Consell de Ciutat recomana que el Pla director municipal de participació ciutadana, que serà adoptat properament, incorpori aquests plantejaments, així com que garanteixi el correcte i lliure desenvolupament dels processos participatius i els preservi de qualsevol ingerència. La consulta de la Diagonal ha estat una oportunitat per constatar bones i males pràctiques de governança, de la qual cal que aprenguem col·lectivament una bona lliçó pel que fa, entre altres qüestions, a l'abast i als límits en l'actuació de Govern, partits i ciutadania i al recíproc reconeixement de les respectives legitimitats.

Pel que fa a la interpretació dels resultats de la consulta i a la seva aplicació, el Consell de Ciutat considera, tal com ja va apuntar en el seu dictamen anterior, que, malgrat les deficiències en la seva presentació pública, el triomf de l'opció C no pot ser interpretat com la negativa a transformar la Diagonal, i obliga a repensar el projecte, els ritmes, les implicacions i conseqüències, per tal d'oferir a la ciutat una nova solució més satisfactòria i en el moment escaient. La consulta sobre la Diagonal ha obert el debat; ara cal aprofundir-lo i crear les condicions per a un gran pacte de ciutat que faci de la Diagonal una referència positiva per a la majoria dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona.

Aquesta nova solució, però, no hauria d'apartar-se dels objectius sobre els quals ja hem assolit un ampli consens: l'augment, la innovació i la millora del transport públic, la disminució del privat amb solucions viables i sostenibles per a la seva reorientació, i la potenciació dels usos de vianants i la qualitat mediambiental. El Consell de Ciutat fa una crida especial als grups polítics municipals a no defugir aquest consens. En aquest sentit, el Consell de Ciutat insta l'Ajuntament de Barcelona a plantejar un nou projecte de transformació de la Diagonal que inclogui els objectius abans esmentats, abans de finalitzar aquest mandat.

El Consell de Ciutat seguirà compromès amb aquests objectius, així com amb la defensa i desenvolupament de la democràcia participativa i de futures consultes, tant pel que fa al futur de l'avinguda Diagonal, com a d'altres iniciatives relacionades amb la millora de les polítiques públiques i de la democràcia a Barcelona.

Juliol 2010

5. Pla de treball

COMISSIÓ DE TREBALL PER LA TRANSFORMACIÓ URBANÍSTICA DE LA DIAGONAL

FASE 1 Elaboració del dictamen inicial de validació metodològica del procés participatiu

Sessió 1
(18-02-2009)

- Presentació de la documentació i del pla de treball de la primera fase.
- Discussió i aprovació del pla de treball.

Sessió 2
(02-03-2009)

- Reflexió i debat sobre l'impacte sociourbanístic del projecte (d'Avinguda a Passeig).
  - a) Presentació de les reflexions preliminars del projecte a càrrec de l'arquitecte en cap.
  - b) Debat obert.

Sessió 3
(09-03-2009)

- Discussió i validació de la proposta metodològica del procés participatiu.
  - A) Presentació de la proposta del procés participatiu sobre la transformació de la Diagonal a càrrec del Director de Participació i Comunicació del Sector d'Urbanisme i Infraestructures.
  - B) Debat de la proposta estructurada a partir dels següents elements:
    - actors que contempla la proposta.
    - accions.
    - fases o calendari de procés.

**Redacció de l'esborrany del dictamen
de validació del procés participatiu per part
de la Fundació Desenvolupament Comunitari**

18-03-2009: lliurament de l'esborrany a la Comissió amb la possibilitat que les persones membres hi facin aportacions.

20-03-2009: Entrega de la proposta de dictamen a totes les persones membres del Consell de Ciutat

FASE 2 SEGUIMENT, ASSESSORAMENT I APORTACIONS AL PROCÉS PARTICIPATIU (ABRIL 2009 – ABRIL 2010)

Fase d'informació i comunicació (febrer 2009 – abril 2009)

La comissió és informada sobre les accions formatives i informatives dutes a terme. S'impulsen els consells sectorials i els Consells Ciutadans de Districte a que dediquin (al menys) una sessió a plantejar i explicar el projecte de la Diagonal. Es fa una sessió de seguiment del procés.

Fase d'aportacions ciutadanes (maig 2009 – juliol 2009)

Es continua el debat sobre el contingut de la transformació urbanística i es formulen propostes que amplien les aportacions:

- A) Sessió de treball. Continuació del debat iniciat a la 2ª sessió de la 1ª fase (explicitant el nivell de consens).
- B) Plenari extraordinari del Consell de Ciutat on es podrà esmenar propostes o presentar-ne de noves.
- C) Sessió de seguiment

Fase de devolució (setembre 2009 – desembre 2009)

Es fan dues sessions de treball, respectant el paper de l'Oficina Tècnica coma màxim organ:

- A) Sessió de validació dels criteris d'acceptació o descart d'aportacions.
- B) Sessió de seguiment. Informació de les accions de retorn realitzades.
- C) Plenari del Consell de Ciutat. Informació del seguiment del procés participatiu (desembre 2009 – gener 2010)

FASE 3 VALORACIONS APORTACIONS BUTLLETES I ORGANITZACIÓ DEL PROCÉS DE CONSULTA

Fase de presentació i debat de les alternatives (gener 2010 – març 2010)

- A) Sessió de validació dels projectes finals alternatius.
- B) Sessió de seguiment. Informació d'accions i difusió dels projectes urbanístics finals i memòria participativa de tot el procés (febrer 2010).
- C) Sessió de presentació i validació de la memòria participativa (març 2010). L'equip tècnic de la Fundació Desenvolupament Comunitari elabora un esborrany del dictamen per ser elevat al Plenari.
- D) Plenari del Consell de Ciutat per validar la memòria participativa del procés (març 2010)

FASE FINAL Elaboració del dictamen final de validació de tot el procés i dels resultats assolits.

Consulta ciutadana (abril- juliol 2010)

Suport a la campanya pública de promoció de la consulta.

6. Composició de la comissió

Sr. Alejandro Goñi

President de la Comissió de Treball.

Sra. Marta Cots

Vicepresidenta Primera
del Consell de Ciutat.

Sr. Jordi Giró

Representant de la FAVB.
De l'apartat de les Institucions
més Significatives de la Ciutat.

Sr. Xavier Abadia

Representant del RACC.
De l'apartat de les Institucions
més Significatives de la Ciutat.

Sr. Oriol Bohigas

Representant de l'Ateneu Barcelonès.
De l'apartat de les Institucions
més Significatives de la Ciutat.

Sr. Lluís Sans

Representant de la Cambra
de Comerç de Barcelona.
De l'apartat de les Institucions
més Significatives de la Ciutat.

Sr. Joan Bordetas

Representant del Districte de l'Eixample.
De l'apartat dels Consells Territorials.

Sr. Ricard Riol

Representant del Pacte per la Mobilitat.
De l'apartat dels Consells
Sectorials de Ciutat.

Sra. Maria Pilar Díaz

Representant del Consell Rector de l'IMD.
De l'apartat dels Consells
Sectorials de Ciutat.

Sr. Vicenç Gasca

Representant del Consell Ciutat i Comerç.
De l'apartat dels Consells
Sectorials de Ciutat.

Sra. Carme Sant Miquel

De l'apartat de Persones d'Especial
Rellevància Ciutadana.

Sr. Enric Estrenjer

De l'apartat del Registre Ciutadà.

Sr. Ramon Nicolau

Representant del PSC.
De l'apartat dels Grups Polítics Municipals.

Sr. Jordi Farriol

Representant d'ICV-EUA.
De l'apartat dels Grups Polítics Municipals.

Sr. Joaquim Forn

Representant de CIU.
De l'apartat dels Grups Polítics Municipals.

Sr. Carlos Nieto

Representant del PPC.
De l'apartat dels Grups Polítics Municipals.

Sra. Ester Capella

Representant d'ERC.
De l'apartat dels Grups Polítics Municipals.

Persona Convidada:

Sr. Carles Riera

De la Fundació Desenvolupament
Comunitari.

Secretaria

Sra. Maria José Calvo

Secretaria Delegada del Consell de Ciutat